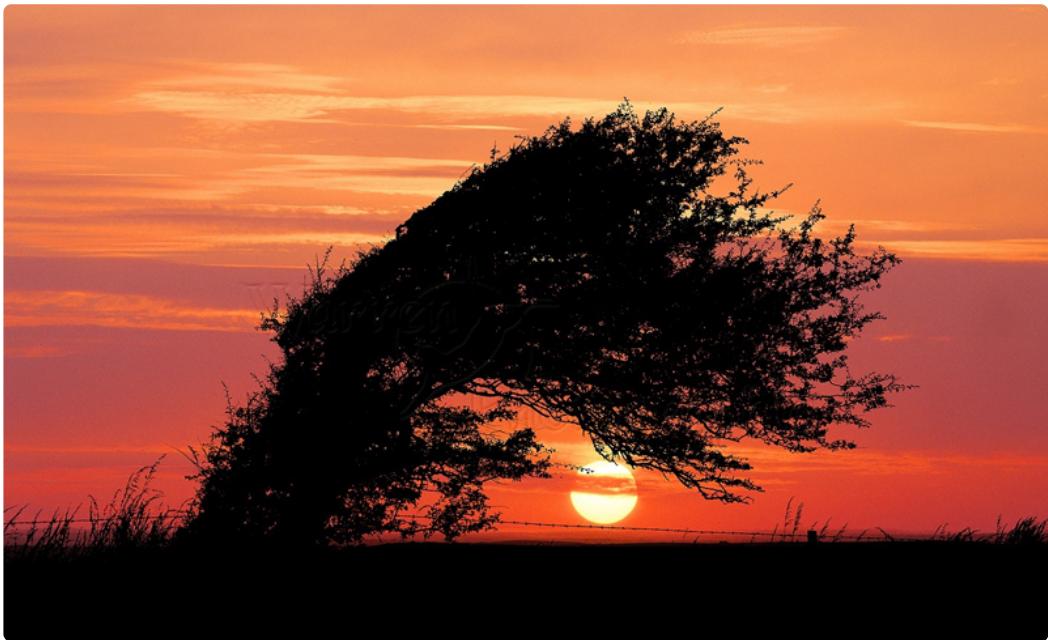

Гуноҳларнинг асллари учтадир

09:13 / 29.07.2019 2327

Каттаю кичик, барча гуноҳларнинг асллари учтадир:

1. Қалбнинг Аллоҳдан бошқага боғланиши.
2. Ғазаб.
3. Шаҳват.

Булар ширк, зулм ва фахш ишлардир. Аллоҳдан бошқага боғланишнинг энг сўнгги чегараси ширк, Аллоҳ билан бирга яна бошқа илоҳ бор деб даъво қилишишdir. Ғазабнинг энг охирги чегараси одам ўлдиришишdir. Шаҳватнинг энг охирги чегараси зинодир. Шунинг учун Аллоҳ таоло шу учта нарсани Ўз сўзида жамлаб:

“Улар Аллоҳга қўшиб, бошқа «илоҳ»га илтижо қилмаслар ва Аллоҳ ўлдириши ман этган жонни ноҳақ ўлдирмаслар ҳамда зино қилмаслар” деган. (Фурқон сураси, 67-оят)

Бу уч нарса бир-бирини чақиради, бир-бирига олиб боради. Ширк зулм ва фахшга олиб боради. Ихлос ва тавҳид эса ўз соҳибини бу ишлардан қайтаради.

Аллоҳ таоло марҳамат қилиб айтадики: **“Шу тарзда ундан ёмонлик ва фахшни буриб юбордик. Албатта, у (дили) холис**

бандаларимиздандир” (*Юсуф сураси, 24-оят*).

Оятдаги ёмонлик ишқидир, фахш эса зинодир.

Шунингдек, зулм ширк ва фахшга чорлайди. Чунки ширк зулмларнинг энг каттасидир, тавхид эса адолатнинг энг улканидир. Адолат доим тавхиднинг ёнида туради. Зулм эса ширкнинг ёнида туради. Шу сабабли Аллоҳ таоло тавхид билан адолатнинг орасини жамлаб шундай дейди:

“Аллоҳ адолатда (барқарор) туриб, шундай гувоҳлик берди: «Аллоҳдан ўзга илоҳ йўқдир», фаришталар ва илм эгалари ҳам” (*Оли Имрон сураси, 18-оят*).

Ширк билан зулмнинг орасини жамлаб эса бундай дейди: **“Чунки ширк улкан зулмдир”** (*Луқмон сураси, 13-оят*).

Фахш ишлар эса ширк ва зулмга олиб боради. Аллоҳ таоло фахш ишларнинг энг улкани ва энг ёмони бўлмиш зинони ширк билан бирга зикр қилган:

“Зинокор эркак фақат зинокор аёлни ёки мушрикани никоҳлаб олур. Зинокор аёлни ҳам фақат зинокор эркак ёки мушрик никоҳлаб олур. Бу (иш) мўминларга ҳаром қилинди” (*Нур сураси, 3-оят*).

Бу уч иш бир-бирига чорлайди, бири иккинчисини чақиради.

Кимнинг қалбida тавхид қанчалик заиф бўлса, ширкка мойиллик қанчалик кучли бўлса, у шунчалик золим, шунчалик ғазабига бериладиган, шунчалик фахш ишларни қилувчи, шунчалик қалби бошқа нарсаларга боғланган бўлади.

Кимнинг қалбida тавхид кучли бўлса, у шунчалик адолатли, шунчалик иффатли, шунчалик ғазабини босадиган бўлади. Бу сўзимизга ушбу оят далил бўлади:

“Бас, (эй, инсонлар!) Сизларга ато этилган нарса(лар) дунё ҳаёти матосидир ва имон келтирган ҳамда ёлғиз Парвардигорларига таваккул қиласидиган зотлар учун Аллоҳ ҳузуридаги нарсалар (дунё матоларидан) яхшироқ ва боқийроқдир.

Аллоҳ таоло бу оятда Ўзининг ҳузуридаги нарса иймон келтирган ва Унгагина таваккул қилган зотлар учун яхшироқ эканини хабар беряпти. Иймон келтириш ва Унгагина таваккул қилиш айни тавхиддир. Кейин:

“Улар катта гуноҳлардан ва бузуқликлардан четланадиган” демоқда.

Бу эса шаҳват чақирадиган нарсалардан четланишдир.

Охирида эса:

“Ғазабланган вақтларида эса кечириб юборадиган зотлардир” демоқда.
(Шўро сураси, 36-37-оятлар).

Бу эса ғазабга итоат қилмаслиkdir. Аллоҳ таоло ушбу оятда тавҳид, иффат, адолатни жамлаб келтирди. Булар эса барча яхшиликларни ўзида жам қилган нарсалардир.

Ибн Қайюм раҳимаҳуллоҳнинг

“Фавоид” асари асосида

Нозимжон Ҳошимжон тайёrlади